

Helseforetak får skylden for få avtalehjemler

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Regjeringen ønsker flere avtalespesialister, men antall avtalehjemler øker ikke. Psykologforeningen vil doble antallet og mener Helse Sør-Øst trenerer.

– VI HAR bedt de fire regionale helseforetakene inngå flere driftsavtaler med avtalespesialister, slik at antall avtalte årsverk i hver region i år blir vesentlig høyere enn tidligere. Det skriver statssekretær Anne Grethe Erlandsen (H) i Helse- og omsorgsdepartementet i en e-post til Psykologtidsskriftet.

Dette er i tråd med erklæringen til Solberg-regjeringen der det står at regjeringen vil «øke antall hjemler og bruke avtalespesialistene mere».

Virkeligheten er en annen: Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) for 2014 til 2015 viste en nedgang på tre årsverk avtalepsykologer. 2016-tall kommer i juni.

Det er til sammen i overkant av 1500 avtalespesialister i Norge, av disse er det 400 årsverk avtalespesialister i psykologi, de andre er legespesialister i somatiske fag, og psykiatere. Avtalespesialistene står for omtrent 30 prosent av all poliklinisk behandling i landet, ifølge Psykologforeningen.

Avtalespesialist er en legespesialist (inkludert psykiatri) eller klinisk psykologspesialist som har driftsavtale med et regionalt helseforetak.

Vil doble

Psykologforeningen mener antallet avtalespesialister i psykologi må dobles for at tilbudet skal være godt nok.

– Helseministeren sa i sykehusavtalen 2017 at det er på tide å øke kapasiteten i denne delen av helsetjenesten. Han sier at antall driftsavtaler i 2017 skal være vesentlig høyere enn i 2016, påpeker Psykologforeningens visepresident Rune Frøyland til Psykologtidsskriftet.

– Myter

Statssekretær Erlandsen viser til at det i 2014 og 2015 var dialog om avtalepraksis mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Norsk Psykologforening, Den norske legeforening og de regionale helseforetakene.

– Her ble vi enige om retningen for videreutvikling av avtalepraksis. Dette arbeidet pågår, dels i regi av de regionale helseforetakene, dels i regi av Helsedirektoratet, skriver Erlandsen.

Psykologforeningens visepresident Rune Frøyland viser til en pågående utredning i Helse Sør-Øst RHF som nå er i slutfasen.

– Helse Sør-Øst foreslo å vente med å etablere nye hjemler for privatpraksis i psykologi. Begrunnelsen deres var at de ikke kan være helt sikre på at det er pasienter med det største behovet som får behandling hos avtalespesialistene.

Frøyland sier til Psykologtidsskriftet at han ble sjokkert over denne begrunnelsen.

– Det er myter, og de er avlivet, noe også helseministeren har slått fast, sier Frøyland.

Like før Psykologtidsskriftet gikk i trykken, har Helse Sør-Øst nå korrigert den endelige rapporten, ifølge Frøyland.

VIL HA FLERE AVTALEHJEMLER Regjeringen med helseminister Bent Høie (H) i spissen vil at helseforetakene inngår flere driftsavtaler med avtalespesialister. Foto: Erik Sundt

Regional plan

Så hvorfor blir det ikke flere avtalehjemler, selv når det er så sterke politiske signaler? Vi har spurt om Helse Sør-Øst sitt syn på dette.

– De nye rammeavtalene var på plass i januar 2016, og intensjonen var blant annet å gjøre avtaleverket bedre rustet til å møte fremtidens behov. I de reforhandlede avtalene er det lagt stor vekt på samarbeid mellom helseforetak og avtalespesialister. Det skriver fagdirektør Geir Bøhler i Helse Sør-Øst RHF til Psykologtidsskriftet.

Han viser til at i rammeavtalene er også kravet om at det skal utarbeides en regional plan, presisert.

– Helse Sør-Øst er nå i slutfasen med dette planarbeidet. I planen ser vi på kapasiteten ved helseforetakene opp mot de geografiske variasjonene i forbruket av tjenester hos avtalespesialistene. På denne bakgrunnen ønsker vi å vurdere om det foreligger en uhensiktsmessig variasjon i tjenestene, både når det gjelder de enkelte fagområdene og den geografiske tilgangen til avtalespesialister, opplyser Bøhler.

Ved å se på dette samlet kan de ifølge fagdirektøren få et best mulig utgangspunkt for å vurdere den totale kapasiteten i spesialisthelsetjenesten innenfor de enkelte fagområdene.

– Godt beslutningsgrunnlag

– Helse Sør-Øst RHF vil, når den regionale planen er ferdigstilt, ha et godt beslutningsgrunnlag for å oppfylle den politiske målsettingen om å øke antallet avtalehjemler. Det er ikke naturlig for oss å kommentere diskusjonene i arbeidsgruppen eller de konkrete forslagene i planen før den er ferdigstilt, skriver Bøhler.

Det svaret er ikke Psykologforeningens visepresident fornøyd med.

– Rapporten fra Helse Sør-Øst sier jo noe helt annet enn det generelle svaret til Geir Bøhler. Rapporten sier at man avventer å utlyse nye hjemler, det vil si at det ikke vil bli utlyst, men heller trenert. Vårt syn er at rapporten er et tynt grunnlag for denne avgjørelsen, og ikke et godt beslutningsgrunnlag slik Bøhler påstår, sier Frøyland.